

B 13/2015 rd

NORDISKA RÅDET
FINLANDS DELEGATION

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2014

HELSINGFORS 2015

ISSN 1237-0592
EDITA PRIMA AB, HELSINGFORS 2015

Till riksdagen

Finlands delegation i Nordiska rådet överlämnar härmed sin berättelse över rådets verksamhet 2014. Berättelsen innehåller redogörelser för rådets sessioner under verksamhetsåret och en översikt över delegationens verksamhet under året.

Helsingfors den 10 mars 2015

För Finlands delegation i Nordiska rådet

Simo Rundgren
ordförande

Mari Herranen
sekreterare

I N N E H Å L L

1	Sammanfattning	7	7	Andra ärenden och teman	20
2	Finlands delegation	8	7.1	Nordisk profilering	20
2.1	Samarbete kring social- och hälsovården	8	7.2	Hållbarhetscertifiering av resmål ...	20
2.2	Att avlägsna gränshinder	9	7.3	Kultursektorn	21
2.3	Rådets reformarbete	10		Teckenspråkets ställning	21
2.4	Övrigt	10		Kulturfonden och Kulturkontakt Nord	21
	Nordens dag	10	7.4	Stärkt samarbete på barn- och ungdomsområdet	21
	Norgeseminarium och utställning..	11	7.5	En kvalitetsmärkning om likabehandling och likställdhet i skolor och daghem	22
	Tolkning av Helsingforsavtalet	11	7.6	Utskottsförslag om nordiska textilproducenter i låglöneländer ..	22
	Kommunikation	11			
	Skriftliga frågor	11			
3	Bo Könbergs rapport	12	8	Nordiska partigrupper	23
4	Samarbetet kring utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken ..	13	9	Budgeten för nordiskt samarbete ..	24
4.1	Ukraina	13		BILAGA 1	25
4.2	Övrigt internationellt arbete	14		BILAGA 2	27
	Samarbete med Ryssland	14		BILAGA 3	37
	Stöd till demokratiutvecklingen i Vitryssland	15		BILAGA 4	38
5	Debatter om EU-samarbetet	16			
	Debatt i riksdagen	16			
	Debatt i Sveriges riksdag	17			
6	Hållbar utvinning av naturresurser	18			
6.1	Hållbarhetskriterier för gruvbranschen	18			
6.2	Östersjön	18			
6.3	Svaveldirektivet	19			
6.4	Energi- och klimatsamarbete	19			

Partibeteckningar

kd	Kristdemokraterna i Finland
cent	Centern i Finland
saml	Samlingspartiet
saf	Sannfinländarna
sv	Svenska folkpartiet
sd	Finlands Socialdemokratiska Parti
vänst	Vänsterförbundet
gröna	Gröna förbundet
ÅF	Ålands Framtid
ÅSD	Ålands socialdemokrater

1

Sammanfattning

Nordiska rådets (NR) ordförandeland var Sverige, och ordförandelandets huvudtema var Norden i Europa – Europa i Norden, 200 år av nordisk fred samt ett hållbart utnyttjande av naturresurser. Utöver de nordiska ländernas gemensamma arbetsmarknad betonades också ett effektivare främjande av det nordiska EU-samarbetet. De nordiska länderna har bättre möjligheter att påverka gemensamt, och tillsammans kan vi få till stånd mer intresse, förståelse och utrymme för nordiska aspekter än om varje land agerar för sig.

Finlands delegation i Nordiska rådet stod under året värd för två betydelsefulla evenemang. Rådets partigrupper, arbetsgrupper, utskott och presidium sammanträdde i Tammerfors i september, och Nordiska rådets och Rysslands forum för unga politiker sammanträdde i Uleåborg i april.

Det nordiska samarbetet har ökat kring utrikes- och försvarspolitiken. Läget i Ukraina togs upp som extra tema på april månads

temasession och rådet antog ett uttalande som fördömde annekteringen av Krim till Ryssland med påpekande om att den strider mot Ukrainas grundlag. Det ansågs att demokratiutvecklingen kan främjas genom parlamentariskt samarbete. Dialogen med ryska parlamentariker och andra aktörer bör fortgå eftersom det ansågs öka möjligheterna till konstruktiva lösningar. Till exempel stod Finlands delegation i Nordiska rådet värd för en studieresa mellan NR och Ryssland i februari 2015.

Nordiska rådets reformarbete inleddes under året. Målet är att förnya och effektivisera rådets arbetssätt samt att införa mer politik i rådets arbete. Av den politiska reformarbetsgruppens förslag omsattes en del omgående vid rådets 66:e session i Stockholm. Avsikten är att försnabba behandlingen av ärenden, exempelvis när det gäller att svara på rekommendationer och meddelanden. Reformarbetet fortgår 2015.

2

Finlands delegation

Delegationen sammanträdde sju gånger. På mötena behandlades aktuella teman inom Nordiska rådet, samarbete inom social- och hälsovårdssektorn, nordiskt samarbete i EU-frågor och samarbete i utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Dessutom fortsatte delegationen sin aktiva uppföljning av gränshinderarbetet och hörde regelbundet representanten för ministerrådets gränshinderråd. Ordförande för Finlands delegation i Nordiska rådet 2014 var *Simo Rundgren* (cent) och vice ordförande var *Tuula Peltonen* (sd).

Både Finlands delegation och rådet fokuserade under året särskilt på att förnya och effektivisera rådets arbete. Effektiviseringen av rekommendationerna fortgick också inom ramen för detta projekt då man genom reformen gick in för att förankra rådets arbete nationellt. Delegationen bjöd in ministrar till sina möten för att diskutera hur rekommendationerna till Finlands regering blivit genomförda och andra ärenden som var aktuella inom rådet. I delegationen och revisionskommittén diskuterades den för Finland viktiga tolkningen av Helsingforsöverenskommelsen i anslutning till artiklarna 47 och 48.

Utöver den minister som ansvarar för det nordiska samarbetet bjöd Finlands delegation också in andra statsrådsmedlemmar för att höras. Det gällde omsorgsminister *Susanna Huovinen*, social- och hälsovårdsminister *Laura Rätty* och Europaminister och nordisk samarbetsminister *Lenita Toivakka*. Dessutom utfrågades social- och hälsovårdsministeriets medicinalråd *Timo Keistinen* och överinspektör *Maria Waltari* samt tjänstemännen vid utrikesministeriets sekretariat för nordiskt samarbete *Kari Kabiluoto* och *Christina Lehtinen*. I delegationens sammanträden deltar ständigt en representant för Ungdomens Nordiska råd och synpunk-

ter från de unga hördes vid delegationens sammanträde i samband med sessionen. Dessutom inbjöds ledamoten i gränshinderrådet *Sten Palmgren* till delegationens samtliga sammanträden.

Delegationen hörde *Jan-Erik Enestam*, som lämnade uppdraget som rådets direktör i slutet av 2013. Dessutom hade delegationen ett flertal möten till exempel med rådets nya direktör *Britt Boblin* från Sverige och med ministerrådets generalsekreterare *Dagfinn Høybråten*.

Rådets parti- och utskottssammanträden hölls i Tammerfors i september 2014. Dessutom var delegationens ledamöter inbjudna som gäster till Tammerfors stadshus. I april Under året anordnades ett sammanträde mellan rådet och unga ryska politiker i Uleåborg i april 2014.

2.1 Samarbete kring social- och hälsovården

Samarbetet inom vårdsektorn fick stor synlighet under året; sommaren 2014 utkom en rapport om nordiskt samarbete inom vårdsektorn i framtiden. Rapporten utarbetades av *Bo Könberg* från Sverige. Rapporten och dess rekommendationer kan anses vara ett slags Stoltenbergrapport för vårdsektorn; den kommer att bestämma riktlinjerna för det framtida samarbetet. Delegationen hörde redogörelser i ämnet av social- och hälsovårdsminister *Laura Rätty* och omsorgsminister *Susanna Huovinen*.

Minister Rätty ansåg att Könbergs rapport är ett betydande steg i rätt riktning och poängterade att rapporten i stor utsträckning baserar sig på utveckling av redan existerande samarbetsmekanismer, fokusering, måluppställning och skapande av tidsmäs-

ga ramar. Ministern lyfte också fram de frågor som hon betraktade som högtintressanta för Finland, det vill säga antibiotikaresistens, de nordiska ländernas aktiva samverkan gentemot Världshälsoorganisationen (WHO) och EU samt en effektivisering av patientrörlighet, gränsregionalt samarbete och samarbetet kring nordisk hälsostatistik. Finland bör också framöver satsa på att öka användningen av medicinsk teknik.

Minister Huovinen betonade att ett nordiskt mervärde uppnås bäst genom att agera och påverka tillsammans i mer omfattande internationella strukturer. Dessutom berättade minister Huovinen att hälsosäkerhet och beredskapsfrågor har blivit viktiga teman i och med Ebolaepidemin. Ministern tog upp ett viktigt tema i anslutning till Arjeplogavtalet som reglerar yrkesbehörigheten för vårdpersonal. Frågan gäller överlappningar med EU-lagstiftningen kontrasterat mot ett tillräckligt hänsynstagande till de nordiska självstyrande områdenas behov av information. Arjeplogavtalet eller andra motsvarande avtal bör inte upphävas enbart på grund av att det uppstår överlappning med gällande EU-lagstiftning.

Delegationen hörde också medicinalråd *Timo Keistinen* från social- och hälsovårdsministeriet. Han presenterade rapportens sammanlagt 14 konkreta föreslag för att förbättra folkhälsan i de nordiska länderna. Keistinen tog i synnerhet upp fem samarbetsområden. De är starkt nordiskt samarbete i kampen mot antibiotikaresistens och sällsynta sjukdomar, inom den högspecialiserade sjukvården och i fråga om beredskapsfrågor och tjänstemannautbyte. Rapporten tog också upp utbyte av erfarenheter i folkhälsofrågor såsom rökning och alkoholmissbruk. Det nordiska samarbetet bör utvecklas också i fråga om medicinsk teknik och e-hälsa. Samarbetet inom vårdsektorn handlar om ett projekt som räcker flera decennier och där ordförandelandet har möjlighet att fästa särskild uppmärksamhet vid vissa prioriterade områden. Finland är ordförandeland för Nordiska ministerrådet 2016, och då kan man med fördel beakta utvecklingsobjekt som är av intresse för Finland.

2.2 Att avlägsna gränshinder

Det nya gränshinderrådet inledde sitt arbete i början av 2014 efter det att gränshindersforumet under ledning av *Ole Norrback* avslutade sitt arbete. Som Finlands representant i rådet utnämndes lagstiftningsrådet *Sten Palmgren* från justitieministeriet. Han deltog i delegationens sammanträden och gav regelbundna rapporter till delegationen om gränshinderrådets arbete.

Rådets mål är att varje land årligen ska välja mellan tre och fem gränshinder som ska bli föremål för ett slutgiltigt avgörande. Arbetsgruppens medlemmar har ombetts namnge de viktigaste gränshindren. Finland har för egen del förtecknat gränshinder som bör avlägsnas, såsom Finlands fyramånadersregel, nordiska byggstandarder, beskattningsfrågor, arbets- och sjukpensionsfrågor och förebyggande arbete i lagstiftningen.

Vid delegationens sista sammanträde meddelade *Palmgren* att två eller tre gränshinder kan avlägsnas 2014. Enligt *Palmgrens* bedömning har de listade hindren varit svåra och det har inte gått att uppbåda tillräcklig politisk vilja för att avlägsna flera än så. Rådet inrättade en gränshinderarbetsgrupp där Finland representeras av delegationens ordförande *Simo Rundgren*. Dess uppgift är att koordinera gränshinderarbetet och stödja ordföranden, *Bertel Haarder* från Danmark, i hans arbete i ministerrådets gränshinderråd.

Delegationen hörde ministern för Europafrågor, utrikeshandel och nordiskt samarbete *Lenita Toivakka* i frågor som gällde gränshinderrådet. Minister *Toivakka* meddelade att gränshinderrådets arbete framskrider och att varje land har valt sina egna prioriteringar i gränshinderarbetet. Dessutom lyfte ministern fram budgetprocessen, arbetet kring att bygga ett varumärke samt det nordiska samarbetet i EU-frågor.

I fråga om budgeten eftersträvas ökad insyn och förbättringar i budgetprocessen och samarbetet med rådet. Ministern lyfte särskilt fram en starkare profil för det nordiska samarbetet och att synliggöra och stärka varumärket för de nordiska värderingarna utanför Norden. Intresset för det

nordiska samarbetet bör ökas exempelvis i företagsvärlden och internationellt. I fråga om samarbetet mellan de nordiska länderna och EU konstaterade ministern att det trots ländernas olikartade EU-status måste bedrivas på områden där de nordiska länderna har gemensamma intressen och där det uppstår nordiska fördelar.

2.3 Rådets reformarbete

Den nya direktören för Nordiska rådets sekretariat Britt Bohlin inledde en reformering av rådet. Målet är att förnya och effektivisera rådets arbetssätt samt att få med mer politik i rådets arbete. Reformarbetet föregicks av att ministerrådet reformerades. En moderniseringsrapport färdigställdes våren 2014 och behandlades av samarbetsministrarna i juni 2014. Syftet var att modernisera och effektivisera ministerrådets förvaltning.

En arbetsgrupp tillsattes i början av 2014. Dess finländska medlem *Juho Eerola* berättade regelbundet för delegationen om arbetsgruppens mål och hur arbetet fortskrider. På bordet finns konkreta förslag för att effektivisera rådets arbete. Förslagen gäller innehåll, struktur, bättre sessioner, nationell koppling och samarbete med andra organisationer.

I fråga om innehållsreformer föreslås det att nya medlemsförslag presenteras och behandlas för första gången vid rådets allmänna session och detta testades för första gången redan i Stockholm 2014. Ett tätare samarbete mellan ordförandeländerna övervägs till exempel i enlighet med en trepartsmodell. En del av rådets utskottssammanträden ska framöver hållas i Köpenhamn eller i dess närhet. Presidiets och utskottens parallella sammanträden ska avslutas med en kort session. En viktig del av reformarbetet har varit att stärka den nationella kopplingen: till exempel ska de nationella utskotten, partigrupperna och utskottssekretariaten informeras om aktuella rekommendationer. Förslagen diskuteras våren 2015 och ärendet väntas bli avgjort vid en temasession i mars 2015.

Jan-Erik Enestam, som lämnade posten som rådets direktör i december 2013, hördes vid delegationens sammanträde om rådets

framtida utmaningar. Det nordiska samarbetet mår enligt Enestam tämligen bra; den nordiska samarbets- och välfärdsmodellen är föremål för intresse runtom i världen. Enestam uppmanade rådet att påskynda de politiska debatterna och utveckla en mer välfungerande koppling mellan rådet, de nationella parlamenten och deras utskott. Utfrågningen av ministrarna i de nationella parlamenten före ministerrådets sammanträden kan utvecklas. Det nordiska samarbetet förblir ofta osett av medborgarna vilket enligt Enestams åsikt beror på att de politiska debatterna är konventionella och saknar tvisteämnen. Genom ändrade processer får vi mer politisk debatt i rådets sessioner vilket ger större synlighet i medierna.

2.4 Övrigt

Nordens dag

Helsingforsavtalet, som ger ramarna för det nordiska samarbetet, undertecknades den 23 mars 1962, och med anledning av det firas Nordens dag i samtliga nordiska länder. I Helsingfors firades dagen den 21 mars. I programmet ingick diskussion om de nordiska ländernas EU-politik, lösningar på problemet med matsvinnet, en nordisk låtlista och svensk film. Utöver Finlands delegation deltog utrikesministeriets sekretariat för nordiskt samarbete, Pohjola-Norden, Pohjola-Nordens Ungdomsförbund och Kulturkontakt Nord i arrangemangen.

På Sanomahuset Medietorg inledde utrikesminister Erkki Tuomioja en paneldebatt med temat Har Norden en EU-politik eller fem olika. I panelen deltog riksdagsledamöterna *Pia Kauma* (saml), *Tuula Peltonen* (sd), *Juho Eerola* (saf), *Simo Rundgren* (cent), *Annika Lapintie* (vänst), *Mats Nylund* (sfp), *Satu Haapanen* (gröna) och *Peter Östman* (kd). Ordförande var Utrikespolitiska institutets direktör *Teija Tiilikainen*.

Tema för debatten i Kulturkontakt Nord var Matsvinn – är det dagens stora problem?

I debatten medverkade riksdagsledamöten och ordföranden för Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott *Christina Gestrin*, Nordiska rådets miljöpristagare 2013, danska *Selina Juul*, projektledare *Maria Obisalo*

och programkoordinator *Magnus Gröntoft*. Ordförande var konsultativa tjänstemannen *Sebastian Hielm* från jord- och skogsbruksministeriet.

Norgesseminarium och utställning

Den 1 april ordnade delegationen ett norsk-finländskt seminarium i riksdagen i anslutning till 200-årsjubileet av Norges grundlag. Seminariets tema var "Ungas politiska engagemang i Norden – utmaning och möjlighet". Seminariet leddes av delegationens ordförande Simo Rundgren. Som talare framträdde bland andra riksdagens talman *Eero Heinäluoma*, statsminister *Alexander Stubb*, Finlands ambassadör i Oslo *Maimo Henriksson* och generalsekreteraren för Nordiska Centerungdomens Förbund *Jose Forslund*. Norska inlägg presenterades av norska ambassadens ministerråd *Merethe Luis*, stortingets förste vice talman *Marit Nybakk*, filosofie doktor *Guro Ödegård* och Nordiska ministerrådets norska generalsekreterare Dagfinn Høybråten. I maj-juni ordnades i riksdagen en affischutställning om 1814 års händelser i Eidsvold utanför Oslo. Då utarbetades och undertecknades Norges första grundlag.

Tolkning av Helsingforsavtalet

Under året diskuterade både rådet och delegationen under sina sammanträden tolkningen av artiklarna 47 och 48 i Helsingforsavtalet. Frågan gäller huruvida en ledamot i Ålands delegation kan fungera som ersättare för en ledamot i Finlands delegation vid rådets sessioner om saken överenskomms på förhand. Enligt Danmarks delegation kan ledamöter i Färöarnas och Grönlands delegation inte ersätta frånvarande danska delegater. Finland tolkar Helsingforsavtalet så att Ålands representanter tillfälligt kan ersätta frånvarande ledamöter i Finlands delegation. Rådets direktör Britt Bohlin ville reda ut vilkendera tolkningen rådet ska följa i fortsättningen. Ärendet aktualiserades i rådets kontrollkommitté i vars uppgifter det ingår att tolka Helsingforsavtalet. Den finländska delegationens ståndpunkter

drovs av kommitténs finländska ledamöter, riksdagsledamöterna Lauri Heikkilä och Eero Suutari. Vid presidiets sammanträde i december 2014 beslutades det att Finlands tolkning av artiklarna 47 och 48 är riktig och att Finlands praxis kan fortgå.

Kommunikation

Delegationens interna och externa kommunikation har effektiviserats och delegationen har numera en informationsplan. Delegationen kan göra mer för att öka sin synlighet. Ledamöternas eget arbete, aktivitet och användning av medieredskap i NR-arbetet ger möjligheter att överskrida nyhetsströskeln, särskilt i ledamöternas egna valkretsar.

Finlands delegation fick en elektronisk arbetsyta i början av 2014. Den erbjuder medlemmarna samtliga dokument från delegationssammanträdena, rådets utskotts- och sessionsmaterial i sin helhet och annat användbart material såsom rådets och ministerrådets program för ordförandeskapet. Delegationens mål är att sammanträdena ska försiggå utan papper. Dessutom har rådets presidium beslutat att rådets sessioner framöver sköts utan papper. Exempelvis var rådets session i oktober 2014 för första gången papperslös.

Skriftliga frågor

Rådets medlemmar kan ställa skriftliga frågor till regeringen eller ministerrådet. Medlemmar i Finlands delegation som ställde frågor antingen för sig eller tillsammans med andra medlemmar var Tarja Filatov, Christina Gestrin, Satu Haapanen, Eeva-Maria Maijala, Anne Louhelainen, *Arto Pirttilähti* och Simo Rundgren. Frågorna gällde makrillkonflikten, Sveriges åtgärder för att minska dödligheten hos det minskande taigasädgåsbeståndet, framtidens nordiska samarbete inom hälsovård, nordisk, gränsöverskridande hälso- och sjukvård, kompensation för sanktionerna mot Ryssland, närståendevård, reduktionsmål som avtalades vid HELCOMs ministermöte i Köpenhamn den 3 oktober 2013 samt skadliga ftalater.

3

Bo Könbergs rapport

Sveriges tidigare sjukvårds- och socialförsäkringsminister Bo Könberg utarbetade på begäran av Nordiska ministerrådet rapporten Det framtida nordiska hälsosamarbetet som utkom i juni 2014. Han presenterar 14 konkreta förslag som ska bidra till att stärka samarbetet inom hälso- och sjukvården de närmaste 5–10 åren. Förutsättningarna för samarbetet är goda: alla nordiska länder vill utvidga och stärka samarbetet på detta område särskilt i fråga om högspecialiserad behandling, när det gäller psykisk ohälsa hos barn och ungdomar och förhindrande av en ojämn fördelning av hälsan.

Välfärdsutskottet fastställde att rapporten är en av de viktigaste handlingarna som styr utskottets arbete och att den placerar utskottets ärenden i täten på rådets agenda och lägger grunden för en dialog såväl mellan rådet och ministerrådet som mellan delegationen och det egna landets ministrar.

Redan i ett tidigt skede av utredningen visade det sig att det antimikrobiella motståndet mot antibiotika har ökat i oroväckande hög grad runtom i världen på grund av överdriven och felaktig användning av antibiotika. Det framgår också av Världshälsoorganisationens första globala rapport, som är ytterst alarmerande. Även om de nordiska länderna jämfört med det övriga Europa i genomsnitt använder mindre mängder antibiotika, måste de ändå ställa upp som mål att få ner konsumtionen betydligt, och helst under de kommande fem åren.

Rådet driver också på att One Health-perspektivet ska ingå i det nordiska samarbetet eftersom antibiotika i stor utsträckning används i förebyggande syfte också inom djurhållningen. Det finns EU-länder som häromåret använde 30 gånger så mycket antibiotika per kilogram kött som det EU-land som använde minst, Sverige. De nordiska länderna vill inom EU genomdriva ett förbud som sätter stopp för att veterinärer kan tjäna pengar på att sälja antibiotika.

4

Samarbetet kring utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken

Ett av rådets huvudteman 2014 var det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet mellan de nordiska länderna. De behandlades både vid rådets temasession i Akureyri i april och vid rådets session i Stockholm den 27–30 oktober. Sverige betonade i sitt ordförandeskapsprogram att det har rätt fred mellan de nordiska länderna i 200 år och vad det har betytt för varje enskilt land. De nordiska länderna har skapat en stabil sammanhållning. I Sveriges ordförandeskapsprogram konstateras: *Detta utbyte ska vi värna om och utveckla. Det är viktigt för att vi ska kunna fortsätta lära av varandra, fortsätta samarbeta och i sista hand för att vi ska kunna lösa också framtida konflikter genom samtal och överenskommelser mellan goda grannar.*

Det nordiska samarbetet intensifieras i snabb takt inom försvars- och säkerhetspolitiken. Nordiska rådet tog 2013 ett initiativ till en rundabordsdiskussion där ländernas försvarsministrar deltog. Under Sveriges ordförandeperiod fördes diskussionen i Nordefcos (Nordic Defence Cooperation) ordförandeland Norge. Nordiska rådet ordnade en rundabordskonferens om det nordiska försvarspolitiska samarbetet i Oslo den 13 oktober 2014. Konferensens tema var ”Europa efter Krim – konsekvenser för den europeiska säkerheten och det nordiska försvarssamarbetet”.

Rådets president *Hans Wallmark* konstaterade att rundabordsdiskussioner behövs för att vi ska få en helhetsbild av det internationella läget. Krisen i Ukraina har permanent förändrat det internationella läget och det finns ingen väg tillbaka. Vid diskussionerna dryftades bland annat det nordiska försvarssamarbetets framtid i det nya säkerhetsläget. Den internationella situationen samt de nya formerna för krigföring inger oro. Nordefco och dess smi-

diga arbetssätt fick beröm. Diskussionerna behandlade också hotet från organisationen Isis i Irak och Syrien. Ledamot Sasi och försvarsutskottets ordförande *Jussi Niinistö* deltog i rundabordskonferensen. Nordiska rådet fortsatte den försvarspolitiska diskussionen vid sessionen i Stockholm i oktober 2014.

4.1 Ukraina

Krisen i Ukraina förorsakade under året flera diskussioner i Nordiska rådet. Vid sessionen i Akureyri på Island den 7–8 april 2014 behandlades den internationella situationen då Ukrainakrisen togs upp som extra punkt på sessionen. Genom diskussionen försökte man finna en gemensam nordisk syn på ämnet. Krim annekterades med Ryssland i mars och oroligheterna var i färd med att spridas till östra Ukraina.

I samband med temasessionen betonades betydelsen av att stödja demokratiutvecklingen i Ukraina. Rådets svenska vice president betonade Nordiska rådets ställning som främjare av demokratin och rättsstatsprinciperna. I diskussionen betonades också vikten av att hålla fast vid principerna för internationell rätt. Ledamöterna uttryckte sin oro över säkerheten i Baltikum och sin vilja till ökat samarbete med de baltiska länderna. Dessutom ansågs det att dialogen med ryska parlamentariker och andra aktörer bör fortgå eftersom det ansågs öka möjligheterna till konstruktiva lösningar. Man ville snarare stödja Ukraina än döma Ryssland.

Nordiska rådet antog ett uttalande i ärendet under temasessionen på Island. Uttalandet fördömer annekteringen av Krim till Ryssland som stridande mot Ukrainas grundlag och instämmer med det uttalande

som utrikesministrarna i de nordiska länderna, de baltiska länderna och Visegrådgruppen har gett om situationen i Ukraina. Utrikesministrarna fördömde i sitt uttalande Rysslands agerande i Ukraina, som strider mot internationell rätt, och gav sitt stöd till att inrätta en EU-delegation och att fortsätta OSSE-insatsen i Ukraina. Nordiska rådet vill enligt sitt uttalande ingå i en mer omfattande europeisk gemenskap och den vägen verka för att utveckla demokratin i Ukraina. Det parlamentariska samarbetet ses som en lösning för att främja demokratiutvecklingen.

Den debatt som krisen i Ukraina väckte i Nordiska rådet visade på viljan i de nordiska länderna att debattera utrikespolitiska frågor för att nå fram till en gemensam linje och på en vilja att utveckla samarbetet inom utrikespolitiken. Men det sågs som en utmaning att få fram konkreta åtgärder för att till exempel främja demokratiutvecklingen. Som en lösning sågs ett ökat samarbete med närliggande regioner.

Nordiska rådet bedriver ett tätt samarbete med exempelvis Baltiska församlingen. Under 2014 skapades täta samarbetsrelationer med Visegrådländerna och de så kallade GUAM-länderna (Georgien, Ukraina, Azerbajdzjan och Moldavien). Under året diskuterades Ukraina bland annat vid ett gemensamt möte mellan Nordiska rådet, Baltiska parlamentariska församlingen, Beneluxländerna och Visegrådländerna i Stockholm den 16–17 juni. Dessutom mötte de nordiska parlamentariska representanter för Baltiska församlingen, Beneluxländernas församling, länderna i Visegrådgruppen samt Georgien och Ukraina i Riga den 24 november. Samtalen gällde bland annat konsekvenserna av krisen i Ukraina och vad parlamenten i andra länder kan göra för att stödja demokratin, säkerheten och stabiliteten i Ukraina. Nordiska rådets president Hans Wallmark konstaterade att Nordiska rådet erbjuder sitt stöd för reformarbetet i Ukraina. Ukraina visade intresse för erfarenheterna av demokratiseringsprocessen i Baltikum under 90-talet. Finlands deltagare i mötet var presidiet NB8-rapportör *Kimmo Sasi*. År 2015 kommer motsvarande möte att hållas i Kiev i juni.

4.2 Övrigt internationellt arbete

Samarbete med Ryssland

Nordiska rådet bedriver ett nära och omfattande samarbete med Ryssland. Varje år ordnas rundabordsdiskussioner mellan NR och Ryssland, forum för unga politiker, studiebesök och möten i samband med rådets sessioner. Finlands delegation ordnade ett forum för Nordiska rådet och unga ryska politiker i Uleåborg den 23–25 april 2014 i samarbete med Uleåborgs stad och Norra Österbottens förbund. Forumet ordnas årligen, turvis i Ryssland och i de nordiska länderna.

Det sjätte forumet tillägnades de ungas framtid. Vid sessionerna behandlades särskilt hälso- och sjukvårdssektorns och socialsektorns framtid, internationella nätverk mellan ungdomar som en sysselsättningsfrämjande faktor, utmaningarna för unga på arbetsmarknaden samt förebyggandet av social utslagning och utbildningens betydelse som en utslagningsförebyggande faktor. Deltagarna bekantade sig med innovativ företagsverksamhet i Uleåborgsregionen och såg exempel på samverkan mellan privat och offentlig sektor. Besöksmål var tillväxtföretagscentret Business Kitchen Oulu, verksamheten i spellaboratoriet Oulun seudun ammattikorkeakoulu Game Lab, 3D-virtuallaboratoriet i yrkeshögskolan Oulun seudun ammattikorkeakoulu samt nano-kompetenscentret PrintoCent, som arbetar med nya tillämpningar av nanografisk tryckteknik och snabbdiagnostik.

I forumet i Uleåborg deltog cirka 80 unga politiker från nationella parlament, regionparlament samt ungdoms- och frivilligorganisationer. Från delegationen deltog ledamöterna Simo Rundgren, Satu Haapanen och Juho Eerola. Från riksdagens nätverk för unga ledamöter deltog ledamot *Heikki Autto*. År 2015 ordnas forumet i Viborg.

Det var meningen att medlemmar i delegationen skulle delta i Nordiska rådets och Rysslands årliga studieresa till Murmansk den 17–21 mars 2014. Men studieresan blev inställd på grund av läget i Ukraina. Ett uttalande i ärendet antogs och Nordiska rådets

president och vice president besökte Polen och Baltikum för att diskutera bl.a. läget i Ukraina.

Stöd till demokratiutvecklingen i Vitryssland

Parlamentariker i de nordiska och baltiska länderna träffade representanter för Vitrysslands frivillig- och människorättsorganisationer samt oppositionspolitiker i Vilnius den 15 oktober 2014. Där diskuterades bland annat konsekvenserna av läget i Ukraina för Vitryssland och Europas möjligheter att delta i utvecklingen av Vitryssland. Sekretariatet för Europarådets parlamentariska församling var också representerat vid mötet.

Enligt Nordiska rådets rapportör för Vitryssland och seminariets ordförande Kimmo Sasi bör Vitryssland lyftas fram mer i den europeiska diskussionen. Nordiska rådet,

Europaparlamentet och Europarådet kunde bedriva mer samarbete i anslutning till Vitryssland. Utvecklingen i Ukraina har fått vitryssarna att frukta för sin och landets framtid. Mötet betonade och uttalade sitt kraftiga stöd för Vitrysslands integritet och suveränitet. Med tanke på framtiden ansågs det viktigt att stödja vitryssarnas möjligheter till utbildning. I centrum för utbildningen står det vitryska universitetet European Humanities University, som tvingas verka utanför landets gränser i Vilnius. Universitetet får stöd av både EU och de nordiska länderna genom Nordiska ministerrådet.

Nordiska rådet och Baltiska parlamentariska församlingen ordnar detta årligen återkommande seminarium i syfte att stödja demokratiutvecklingen och främja yttrandefriheten, toleransen och jämlikheten i regionen. Syftet är att ge den vitryska oppositionen möjligheter att komma till tals och diskutera med parlamentariker.

5

Debatter om EU-samarbetet

Rådet har under de senaste åren satsat starkt på EU-samarbetet. Rådets EU-strategi "En nordisk röst i EU" antogs vid sessionen 2011. Där konstateras det att rådet vill stärka sin EU-satsning särskilt i riktning mot de nordiska medlemmarna i Europaparlamentet och diskutera hur de nordiska länderna gemensamt kan påverka Europaparlamentet i frågor som är viktiga för Norden.

I programmet för rådets ordförandeland Sverige konstateras att det är 20 år sedan antalet nordiska medlemsstater i EU växte från en till tre. Eftersom antalet EU-länder har ökat från 12 till 28 samtidigt som EU-samarbetet har fördjupats och breddats till nya sakområden, är det av största vikt att de nordiska länderna tar det europeiska samarbetet på allvar. Målet för Sveriges ordförandeperiod är att främja ett effektivt nordiskt samarbete både inom EU och med EU. Tillsammans kan de nordiska länderna få till stånd mer intresse, förståelse och utrymme för nordiska synpunkter än om vart och ett av dem agerar för sig. Därför behövs en aktiv dialog och samarbete med EU och andra europeiska samarbetsorganisationer och stater.

Rådets omfattande rapport om möjligheterna för ett nordiskt EU-samarbete färdigställdes hösten 2013. Den innehåller 28 konkreta åtgärdsförslag om tätare samarbete. Dessutom uppmanade Nordiska rådet de nationella parlamenten att under 2014 ordna en plenardebatt om temat "Norden i EU – EU i Norden". På rådets initiativ har de nationella parlamenten sedan 2012 fört debatter om det nordiska samarbetet. Tema för år 2012 var gränshinder som förhindrar fri rörlighet mellan de nordiska länderna. År 2013 var temat det nordiska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. År 2015 fortsätter behandlingen av temat EU-samarbete.

Debatt i riksdagen

Temat "Norden i EU – EU i Norden" debatterades i riksdagens plenum den 4 december 2014. Stora utskottets ordförande *Riitta Myller* (sd) konstaterade i sitt inledningsanförande att den stora utmaningen för rådet är att identifiera de nordiska intressena och att anpassa det nordiska samarbetet till unionens snabbare rytm. Hur ska Nordiska rådet som sammanträder ett par gånger om året kunna verka effektivt när unionen varje vecka antar ett tusental bestämmelser? De nordiska länderna bör tillräckligt snabbt identifiera de frågor där det finns orsak att samverka. Med tanke på parlamenten förutsätter detta att de nationella utskotten vet vilka de nordiska intressena är och att kontakterna till de nordiska kollegerna fungerar enkelt och smidigt.

Enligt ordförande Myller kan Norden stå modell för hur aktörer inom det civila samhället tas med i beslutsfattandet också i frågor där unionen fattar beslut bakom slutna dörrar. Vidare kunde de nordiska länderna tjäna som modell för hur ministerrådets beslut delges medlemsländernas parlament, och man kan också överväga hur de nationella plenarsessionerna kunde behandla unionens frågor med större effektivitet.

Kärnfrågorna i Europa- och utrikeshandelsminister Lenita Toivakkas inlägg tangerade att handlingsätten i det nordiska samarbetet måste moderniseras, att de nordiska ländernas roll inom EU behöver förtydligas och att de nordiska ländernas gemensamma intressen behöver identifieras. Genom att bygga ett varumärke för samarbetet kunde vi stödja utrikeshandeln och exporten men det skulle också främja den fria rörligheten. Att driva nordiska intressen också i EU-samarbetet är ett viktigt mål. I nästan trettio inlägg lyfte ledamöterna fram ett flertal an-

gelägna frågor där samarbete kan bedrivas på nordisk nivå.

I sina nästan trettio inlägg betonade de finländska ledamöterna följande frågor som viktiga i EU-samarbetet: gemensamma intressen när det gäller EU:s arbetsmarknads- och miljöfrågor är konsumentfrågor, förhindrande av social exploatering, energieffektivitet, att få upp matsvinnet på EU:s agenda, antibiotikaresistensen; Arktis och hot mot miljön, naturresurserna; försvar av gränslöshet och avlägsnande av gränshinder; Östersjön, minskning av utsläpp och avrinning, en giftfri vardag, minskad användning av antibiotika, one health; förenande faktorer som till exempel den nordiska välfärdsmodellen, demokratiska samhällen, en öppen internationell ekonomi och deltagande i den; Norden kunde ha gemensamma mål till exempel inom forskning i bioekonomi, arktiska områden, energi och klimatförändringsteknik; ett gemensamt system för pant på flaskor bör skapas.

Det konstaterades dessutom att de nordiska frågorna bör beaktas bättre i nationell lagstiftning för att förhindra att nya nordiska gränshinder uppstår och att Nordiska rådets rekommendationer bör tas upp för behandling i de nationella parlamenten.

Debatt i Sveriges riksdag

På samma sätt debatterade Sveriges riksdag det nordiska samarbetet och dess framtid utifrån utrikesutskottets betänkande den 9 juni. Ledamöterna var eniga om att det nordiska samarbetet gagnar länderna, men prioriteringarna var man något oense om. Som teman aktualiserades särskilt gränssamarbetet, arbetslösheten, miljön och försvarspolitiken.

Ordföranden för Sveriges delegation i Nordiska rådet, socialdemokraten *Karin Åström* berömde i sitt öppningsanförande Nordens innovativa näringsliv, jämlikheten och den långvariga freden och samarbetet mellan länderna. Men hon betonade också arbetslöshetsproblemet och lyfte fram att beskattningsreglerna vid flytt mellan länderna är oskäliga. Att avlägsna gränshinder vann understöd över partigränserna, och många hoppades på effektiviserade och påskyndade åtgärder för ändamålet. Människor ska kunna bo, starta företag och utbilda sig i de nordiska länderna utan svårigheter, och de ska lättare kunna flytta mellan länderna.

Jan Lindholm från Miljöpartiet motsatte sig kärnkraft och hoppades på mer konkreta åtgärder till förmån för miljön i Norden. Slöseriet med naturresurser och riskerna för oljeolyckor i de nordiska regionerna väckte oro. Han förhöll sig negativ till investeringar inom försvarspolitiken, som exempelvis köp av jaktplan. Men övriga ledamöter nämnde i sina inlägg om försvarspolitiken att ämnet är allt mer aktuellt i de nordiska länderna och att samarbete skulle medföra besparingar och många andra fördelar för länderna.

Också handelsministern och nordiska samarbetsministern *Ewa Björling* ansåg det vara bra att de nordiska ländernas försvarspolitik fördjupas. Arbetslösheten bör enligt hennes åsikt bekämpas genom att avlägsna gränshinder så att de unga kan röra sig fritt. Vissa av de nordiska länderna är med i Nato och EU och andra inte, men i vilket fall som helst förhöll sig Björling relativt positiv till framtidsutsikterna för samarbetet mellan länderna.

6

Hållbar utvinning av naturresurser

Mångfalden i den nordiska naturen erbjuder stora möjligheter för att utnyttja dess rike-domar.

Hållbar utvinning av naturresurser var en av Sveriges tre prioriteringar under Sveriges ordförandeskap 2014 och togs också upp under temasessionen i april. Bakgrunden till diskussionen om naturresurser har varit en ökad efterfrågan på nordiska mineral-tillgångar. Också olje- och gastillgångarna är föremål för ett ökat intresse inom de nordliga havsområdena. Utnyttjandet av naturresurser är förknippat med både ris-ker och möjligheter. Gruvindustrin skapar nya arbetstillfällen men förutsätter också satsningar på att utveckla infrastrukturen och samhällsstrukturerna. Mineralindustrin medför hot om föroreningar som ofta på-verkar stora områden. Dessutom kan ett utvidgat utnyttjande av naturresurser stå i konflikt med friluftsliv och ökande turism. Därför ställde Sverige upp som mål att fin-na gemensamma satsningar och strategier för att utnyttja naturresurser. De ska beakta både strikta miljökrav och sociala aspekter. Under året var Christina Gestrin ordförande för miljö- och naturresursutskottet.

6.1 Hållbarhetskriterier för gruvbranschen

Vid april månads temasession i Akureyri be-slutade rådet att gruvindustrin ska få gemen-samma nordiska hållbarhetskriterier. Beho-vet är uppenbart eftersom gruvindustrins expansion är förbunden med många potenti-ella problempunkter. Det har uppdagats problem inom gruvindustrin i relation till bland annat naturen, ursprungsbefolkning-en, markägarna och andra näringar såsom turism. Kriterierna ska fastställa villkoren för

ansvarsfull gruv- och mineralindustri både ur miljöns och ur samhällets synvinkel. Utöver naturskydd och vattenskydd ska hållbar-hetskriterierna också beakta ursprungsbe-folkningens rättigheter, lokalbefolkningen och de lokala näringarna samt gruvarbetar-nas säkerhet och rättigheter. Kriterierna ska också omfatta en riktig hantering av bipro-dukter samt ersättningsansvar vid skador. Nordiska kriterier kan utgöra grunden också för kommande europeiska och internatio-nella regelverk.

6.2 Östersjön

I samband med temat om ett hållbart utnytt-jande av naturresurser behandlades också Östersjöns ekologiska tillstånd. Havets till-stånd är kritiskt även om omfattande åtgär-der för att rena det har vidtagits under de senaste 40 åren. De huvudsakliga orsakerna till Östersjöns dåliga ekologiska tillstånd är utsläpp från jordbruket och avloppsvat-ten. En färsk analys visar att målen för minskade utsläpp till stora delar kan nås genom användning av bästa möjliga teknik i vattenreningsverken vid Östersjön. Dessa insatser anses vara kostnadseffektiva i jäm-förelse med att nå samma resultat med hjälp av minskade utsläpp i jordbruket. Därför föreslog Nordiska rådet att regeringarna i Sverige, Finland och Danmark ska ställa upp nya och strängare gränser för utsläpp av fos-for och kväve från avloppsreningsverken. Utsläppsgränserna bör vara baserade på de reningsresultat som kan nås med bästa tillgängliga teknik. Dessutom uppmanade rådet regeringarna att arbeta för att få de övriga länderna i Östersjöområdet att införa samma krav.

Den tekniska utvecklingen inom fiskod-lingen kan också bidra till utsläppsminsk-

ning. Fiskodling i recirkulationsanläggningar sprids snabbt både inom och utanför EU. Den hävdvunna fiskuppfödningen i öppna nätbassänger medför bland annat på grund av stora fosfor- och kväveutsläpp negativa effekter i grunda inlandsvatten som Östersjön där vattenomsättningen är liten. Det vore till fördel om de nordiska länderna kunde formulera en gemensam ståndpunkt i fråga om EU:s gemensamma fiskeripolitik. Norden kan försöka främja utvecklingen av fiskuppfödningen i system med cirkulerande vatten i Östersjöregionen inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik. Östersjön kan vara ett lämpligt område för att testa recirkulationssystemen eftersom den ekologiska balansen i området är känslig.

6.3 Svaveldirektivet

EU:s svaveldirektiv trädde i kraft i början av 2015. I fråga om det betonades vikten av att koordinera de nordiska åtgärderna och att inrätta flytgasterterminaler i nordiska hamnar. De nordiska länderna bör samverka starkt för att svaveldirektivet börjar gälla globalt. Bestämmelserna ställer industrin inför utmaningar men ger samtidigt också möjligheter att ta i bruk nya typer av miljöteknik och bränslen.

6.4 Energi- och klimatsamarbete

Miljö- och naturresursutskottet tog upp de nordiska ländernas roll i fråga om att arbeta för 2015 års klimatavtal. De nordiska länderna bör aktivt gå in för att främja att avtalet kommer till genom att tillsammans ta initiativet till att ordna inledande förhandlingar för klimatavtalet mellan industriländerna och utvecklingsländerna. De nordiska länderna orsakar endast en bråkdel av utsläppen av växthusgaser i världen. Därför bör det vara det främsta målet för de nordiska ländernas klimatpolitik att få den övriga världen att förbinda sig till ett internationellt avtal genom vilket vi kan stoppa farliga förändringar i jordens klimat, konstaterar miljöutskottet.

I samband med diskussioner om naturresurstemat berördes också nordiska smarta elnät. EU:s klimat- och energieffektivitetsmål hör till de främsta incitamenten för att övergå till smarta elnät. Nordiska rådet anser att de smarta elnäten bör utvecklas för den nordiska elmarknaden genom ett långsiktigt samarbete med klara mål och att kunskapen om smarta elnät bör främjas. Dessutom bör vi ta fram gemensamma basregler, standarder och tekniska krav för att trygga den inre marknaden för nordiska konsumenter och producenter.

7

Andra ärenden och teman

7.1 Nordisk profilering

Ett av de mest centrala temana som näringsutskottet tog upp var uttryckligen framtidsvisionerna för det nordiska samarbetet samt som stöd för dem en strategi för profilering. De nordiska samarbetsministrarna beslutade den 6 februari om utarbetandet av en strategi för samnordisk internationell branding av Norden och det nordiska samarbetet. Strategin ska kopplas till näringslivets olika delområden bland annat som en del av grön tillväxt. Utskottet såg i strategiarbetet en möjlighet till intensivare samnordiska insatser för att främja turismen och att framställa den exportdrivande mode- och kläindustrin som spjutspets för profileringen och bedömer att branschens innovativa företag kan ge uttryck för nordiska värderingar såsom etiska och hållbara principer, samhällsansvar, renhet och demokrati, som vi vill föra ut i världen.

Som nordiska styrkor i fråga om turismen utpekades renheten, naturen och allmänt taget den glesa bosättningen och lugnet. Det är oroväckande att samtidigt som turistströmmarna till Europa växer varje år, har turistströmmarna till den nordiska länderna minskat. Det vill man råda bot på bland annat genom att föra de nordiska turistfrämjande aktörerna och myndigheterna i tätare kontakt med varandra och genom att i marknadsföringen utnyttja samverkans-effekterna i de nationella varumärkena. Det handlar om att marknadsföra de nordiska länderna som en större helhet.

7.2 Hållbarhetscertifiering av resmål

Turismen är en växande bransch i Norden och just inom denna bransch är den ekonomiska tillväxten allra snabbast. Det uppstår nya arbetstillfällen i områden som redan en längre tid har varit på tillbakagång till följd av urbaniseringen. Men en ökad turism kan också medföra negativa verkningar på känsliga naturområden. Utmaningen blir att förena en ökad turism med vad det medför av sysselsättning och välfärd med skyddet för den känsliga naturen. Målen har ett starkt inbördes samband eftersom en ren natur är en av de nordiska turistmålen centrala framgångsfaktorer. En lösning är att utveckla ett samnordiskt certifieringssystem som garanterar att företag som fått miljö- och hållbarhetsmärkning tar hänsyn till det lokala områdets natur och befolkning.

I de resmål som har medverkat i pilotprojektet för Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för en hållbar produktion och konsumtion har man fått ner miljö- och klimateffekterna betydligt. Det visar att certifiering dels kan fungera som belöning för företag som satsar på miljöaspekterna, dels som incitament för företag som vill förbättra sina åtgärder för att minska miljöbelastningen. De företag som ingår i projektet har därför gett sitt starka stöd till utvecklingen av denna typ av certifiering inom turismen. Ett tänkbart exempel på en framgångsrik nordisk miljömärkning är miljömärket Svanen. Det har också fått stort internationellt erkännande vid jämförelse mellan miljömärkning.

Nyttan med en samnordisk miljö- och hållbarhetsmärkning vore särskilt stor med tanke på att nordbor ofta reser till andra nordiska länder på semester. En märkning

som är känd överallt i Norden vore ett trumfkort för de företag som känner sitt ansvar för en hållbar natur.

7.3 Kultursektorn

Inom skelsektorn har rådet prioriterat nya digitala och teknologiska riktningar och utvecklingsspår inom utbildning och livslångt lärande. Sådana är till exempel storskaliga öppna nätkurser (massive open online courses, MOOC), mediekompetens (digital literacy) och nordiskt samarbete som gör bruk av informations- och kommunikationsteknik på toppnivå.

Upphovsrätsfrågorna är ett globalt problem. Rådet tog upp frågan om vilken betydelse aktörer som Piratpartiet har för konstnärers möjlighet till försörjning. Inom utskottsarbetet diskuterades hur de nordiska länderna kan bekämpa exempelvis olaglig piratkopiering av musik och filmer och tillförsäkra upphovsrättsinnehavare en rättvis ersättning.

Dessutom behandlades samnordiska initiativ i anslutning till idrott och arbetet mot dopning. Här undersöktes möjligheten till kulturspridning exempelvis genom kanaler som Youtube. Också uteslutning från utbildning, arbetsliv och motsvarande sociala och kulturbetonade samband diskuterades i rådet.

Allt yngre personer får tillgång till datorer. Till och med barn i 2–3 års ålder använder numera pekplattor och datorer. Rådet diskuterade vad en sådan utveckling innebär för inlärning och för skolsystemet generellt. Också den allmänna spelpolitiken och spelberoende var föremål för rådets intresse.

Teckenspråkets ställning

Ledamot Tuula Peltonen (sd) har i flera år i rådets olika organ talat för en starkare ställning för teckenspråket. I 2014 års budget avsattes slutligen 200 000 danska kronor. Anslaget anvisades genom Föreningen Nordens Förbund till ett nygrundat nätverk för teckenspråk för att upprätthålla sammanträdes- och informationsverksamheten. Samti-

digt meddelade ministerrådet att nätverket för teckenspråk i fortsättningen kan söka ekonomiska stöd för sin verksamhet genom stödprogrammet Nordplus.

Kulturfonden och Kulturkontakt Nord

En förening av Nordiska kulturfonden (NKF) i Köpenhamn och Kulturkontakt Nord (KKN) i Helsingfors var föremål för en lång diskussion i rådets och ministerrådets olika organ. Båda parterna beviljar stipendier för aktörer inom kultursektorn. Ett mål för reformen var att genom sammanslagningen skapa ett centrum för finansiering av nordiska kulturrevenemang i Helsingfors. Men efter flera utredningar gick man in för att funktionerna förblir separata och sammanslagningen inte genomförs.

7.4 Stärkt samarbete på barn- och ungdomsområdet

Rekommendationen om förstärkning av barnrättsperspektivet i det nordiska samarbetet (rekommendation 8) som gavs på initiativ av medborgar- och konsumentutskottet ansågs slutbehandlad. För att komplettera den gjorde tre utskott – medborgar- och konsumentutskottet, kultur- och utbildningsutskottet och välfärdsutskottet – ett nytt och mer omfattande förslag till att stärka samarbetet kring barn- och ungdomsfrågor. Rådet gav i december 2014 följande förslag (30/2014) till ministerrådet om det förslaget: att utse en minister i Nordiska ministerrådet till barn- och ungdomsansvarig med uppdraget att sakpolitiskt följa upp strategin för barn och unga i Norden samt att säkra en barn- och ungdomspolitisk kompetens på alla nivåer i det nordiska samarbetet; att stärka Nordiska barn- och ungdomskommitténs (Nordbuks) mandat för att säkra barn- och ungdomspolitisk kompetens i det nordiska samarbetet, och bland annat inkludera en regelbunden dialog mellan Nordbuk och ovanstående minister/barn- och ungdomsansvarig; att förstärka och säkra barn- och ungdomspolitisk kompetens genom kun-

skapshöjande insatser för de olika sektorerna samt möjligöra en nordisk plattform för erfarenhetsutbyte mellan barn- och ungdomspolitiska aktörer i Norden och att den utsedda ministern håller en årlig dialog med Nordiska rådet och Ungdomens nordiska råd kring genomförandet av strategin.

7.5 En kvalitetsmärkning om likabehandling och likställdhet i skolor och daghem

På initiativ av ledamot Satu Haapanen (gröna) gav rådet ministerrådet en rekommendation (rekommendation 9/2014) för att utarbeta en sådan kartläggning av genusperspektivet i daghem och skolor som identifierar tillvägagångssätt i Norden som kan användas till att stärka likabehandlingen i daghem och skolor. I detta syfte kunde man införa ett nordiskt kvalitetsmärke eller ett annat nordiskt system för de daghem och skolor som målmedvetet arbetar för likabehandling och likställdhet. Dessutom rekommenderades det att samarbetsprogrammet för det nordiska jämställdhetssamarbetet 2015–2018 ska innehålla detta initiativ och att systemet inarbetas i utbildningarna för barnträdgårdslärare och klasslärare. Nordiska forum inklusive olika webbplatser ska också användas till att visa exempel på god praxis för hur daghem och skolor arbetar med temat likabehandling och likställdhet.

Utskottet godtog ministerrådets meddelande om vidtagna åtgärder och föreslog vid plenarförsamlingen i september att ärendet stryks från dagordningen.

7.6 Utskottsförslag om nordiska textilproducenter i låglöneländer

I medborgar- och konsumentutskottet diskuterades de nordiska textilföretagens produktion i låglöneländer efter att Rana Plaza-byggnaden störtade samman i april 2013 i Bangladesh och 1 113 textilarbetare omkom. Tragedin satte fokus på de oacceptabla löne- och arbetsvillkor som de anställda utsätts för i textilbranschen i låglöneländerna.

På utskottets förslag rekommenderades Nordiska ministerrådet (förslag 15) att ge en samlat skriftlig redogörelse över vad de nordiska länderna gör för att nordiska textilproducenter i låglöneländer ska förbättra förhållandena i fråga om människo- och arbetstagarrättigheter och att också framöver stödja etableringen av ett Nordic Ethical Trading Framework-nätverk i enlighet med Danmarks och Norges initiativ för etisk handel.

Dessutom rekommenderade rådet på förslag av utskottet att regeringarna (förslag 16) ska arbeta för att nordiska företag som har produktion i Bangladesh ansluter sig till Bangladesh brand- och byggnadssäkerhetsavtalet (Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh). Regeringarna rekommenderades också att se till att de nordiska textilproducenterna aktivt i sina verksamhetsplaner och värderingar tar in Internationella arbetsorganisationen ILOs konventioner nr 138 och 182 om barnarbete; nr 29 och 105 om förbud mot tvångs- och straffarbete; nr 100 och 111 om diskriminering och nr 87 och 98 om förenings- och organisationsfrihet.

Detta nordiska initiativ presenterades och behandlades också i riksdagens aktionsgrupp för etisk produktion som gav de finländska medlemmarna i medborgar- och konsumentutskottet underlag för utskottsbehandlingen.

8

Nordiska partigrupper

Det finns två finländska ordförande för de nordiska partigrupperna i rådet. Ledamot Juho Eerola (saf) har varit ordförande för gruppen Nordisk Frihet sedan den grundades 2012. Av de fem partigrupperna är Nordisk Frihet rådets minsta. Den har sex ordinarie medlemmar, av vilka fyra är från Finland och två från Danmark. Gruppen är för frihet, demokrati och idén om självständiga nationalstater.

I samband med seminarierna i Tammerfors i september valdes ledamot Arto Pirttilahti till ordförande för den nordiska mittengruppen. Mittengruppen är den näst största av Nordiska rådets fem partigrupper. Till gruppen hör 24 centerpartier och liberala, kristdemokratiska och gröna partier. Antalet egentliga medlemmar är 23. Mittengruppen främjar medlemspartiernas gemensamma värden och politiska målsättningar. Andra nordiska partigrupper är konservativa, socialdemokratiska samt vänstersocialistiska gröna gruppen.

9

Budgeten för nordiskt samarbete

Den sammantagna utgiftsramen för Nordiska ministerrådet, det vill säga det nordiska samarbetet 2014, var 955 215 000 danska kronor (ca 128 miljoner euro). Den reella budgetramen var således cirka fem procentenheter mindre än 2013. Nedskärningen i budgeten motsvarar en besparing på 49 miljoner kronor (ca 6,5 miljoner euro). Finlands finansiella bidrag till budgeten uppgick till 153 565 000 danska kronor (ca 23,2 miljoner euro), vilket utgör knappt 5 euro per invånare.

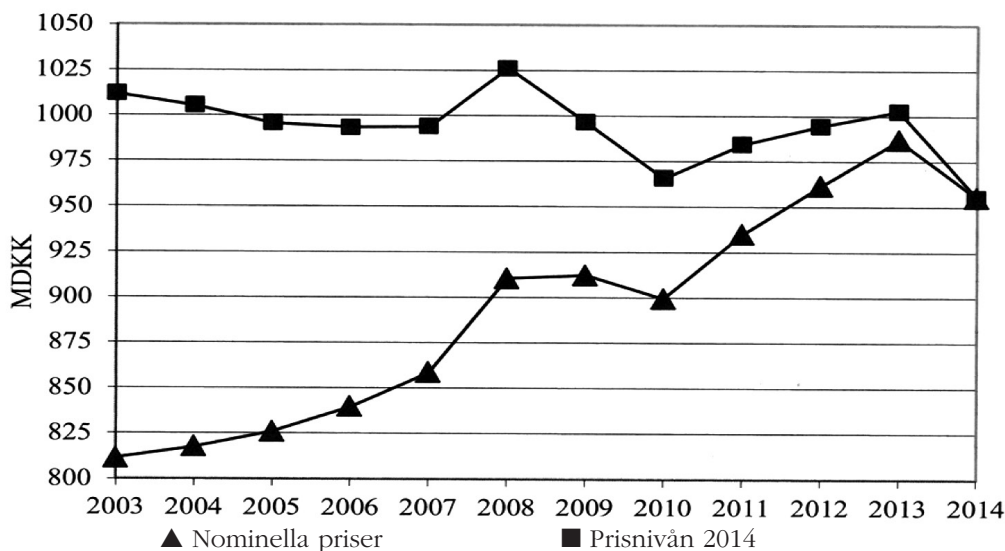
Budgeten för det nordiska samarbetet finansieras i första hand genom direkta betalningar. De fastställs enligt en särskild fördelningsnyckel. Den bygger på varje lands andel av den sammanlagda bruttonationalinkomsten för de nordiska länderna till produktionskostnadspriser enligt uppgifterna för de två senaste granskningsår som stått till förfogande. Budgeten för 2014 bygger på priserna under åren 2010 och 2011.

Ländernas finansiella bidrag i procent åren 2011–2014

	2011	2012	2013	2014
Danmark	21,4	22,2	22,3	21,0
Finland	17,5	17,8	17,4	16,3
Island	1,1	0,8	0,7	0,7
Norge	29,0	29,2	29,3	30,6
Sverige	31,0	30,1	30,3	31,4
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0

BUDGETUTVECKLINGEN ÅREN 2003–2014

MILJONER DANSKA KRONOR

FINLANDS DELEGATION 1.1.2014 – 31.12.2014

Medlemmar

Valda medlemmar

Beijar, Christian, ÅSD
 Eerola, Juho, saf
 Eloranta, Eeva-Johanna, sd
 Eriksson, Anders, ÅF
 Feldt-Ranta, Maarit, sd, vice ordförande
 (t.o.m. 11.2)
 Filatov, Tarja, sd (fr.o.m. 12.2)
 Gestrin, Christina, sv
 Haapanen, Satu, gröna
 Heikkilä, Lauri, saf
 Hemmilä, Pertti, saml
 Jurva, Johanna, saf (fr.o.m. 12.2)
 Kymäläinen, Suna, sd
 Louhelainen, Anne, saf
 Maijala, Eeva-Maria, cent
 Modig, Silvia, vänst
 Peltonen, Tuula, sd, vice ordförande
 (fr.o.m. 28.2)
 Pirttilahti, Arto, cent
 Rundgren, Simo, cent, ordförande
 Sasi, Kimmo, saml
 Suutari, Eero, saml
 Tolppanen, Maria, saf (t.o.m. 11.2)
 Wallinheimo, Sinuhe, saml

Suppleanter

Filatov, Tarja, sd (t.o.m. 11.2)
 Jalonen, Ari, saf
 Jungner, Mikael, sd (fr.o.m. 12.2)
 Kalmari, Anne, cent
 Karimäki, Johanna, gröna
 Kopra, Jukka, saml
 Kärnä, Jukka, sd
 Mäntymaa, Markku, saml
 Ojala-Niemelä, Johanna, sd
 Pettersson, Jörgen, ÅC
 Ruohonen-Lerner, Pirkko, saf
 Saarikko, Annika, cent
 Saarinen, Matti, sd

Sankelo, Janne, saml
 Savola, Mikko, cent
 Sjögren, Katrin, Lib
 Tiainen, Eila, vänst
 Turunen, Kaj, saf
 Urpalainen, Anu, saml
 Wideroos, Ulla-Maj, sv
 Östman, Peter, kd

Delegationens arbetsutskott

Rundgren, Simo, cent, ordförande
 Beijar, Christian, ÅSD
 Feldt-Ranta, Maarit, sd, vice ordförande
 (t.o.m. 11.2)
 Gestrin, Christina, sv
 Haapanen, Satu, gröna
 Heikkilä, Lauri, saf
 Modig, Silvia, vänst
 Peltonen, Tuula, sd, vice ordförande
 (fr.o.m. 28.2)
 Suutari, Eero, saml

Medlemmar i presidiet, utskott, kommittéer och arbetsgrupper

Presidiet

Eerola, Juho, saf
 Pirttilahti, Arto, cent (fr.o.m. 22.10)
 Rundgren, Simo, cent
 Sasi, Kimmo, saml

Kultur- och utbildningsutskottet

Peltonen, Tuula, sd
 Wallinheimo, Sinuhe, saml

Välfärdsutskottet

Beijar, Christian, ÅSD
 Eloranta, Eeva-Johanna, sd
 Louhelainen, Anne, saf

Medborgar- och konsument- utskottet

Haapanen, Satu, gröna, viceordförande
Jurva, Johanna, saf (fr.o.m. 8.4)
Kymäläinen, Suna, sd
Tolppanen, Maria, saf (t.o.m. 11.2)

Miljö- och naturresursutskottet

Eriksson, Anders, ÅF
Gestrin, Christina, sv, ordförande
Heikkilä, Lauri, saf
Hemmilä, Pertti, saml
Majjala, Eeva-Maria, cent
Modig, Silvia, vänst

Näringsutskottet

Feldt-Ranta, Maarit, sd (t.o.m. 11.2)
Filatov, Tarja, sd (fr.o.m. 8.4)
Pirttilahti, Arto, cent (t.o.m. 22.10)
Suutari, Eero, saml

Kontrollkommittén

Heikkilä, Lauri, saf, vice ordförande (suppleant Tolppanen, Maria, saf, t.o.m. 11.2) (suppleant Jurva, Johanna, saf, fr.o.m. 8.4)
Suutari, Eero, saml, (suppleant Sankelo, Janne, saml)

Valkommittén

Feldt-Ranta, Maarit, sd, vice ordförande (t.o.m. 11.2)
Peltonen, Tuula, sd, vice ordförande (fr.o.m. 8.4)
Rundgren, Simo, cent

Budgetgruppen

Eerola, Juho, saf
Pirttilahti, Arto, cent

Gränshindergruppen

Rundgren, Simo, cent

Svaveldirektivgruppen

Suutari, Eero, saml

Reformgruppen

Eerola, Juho, saf

Nordiska kulturfondens styrelse

Peltonen, Tuula, sd (suppleant Tolppanen, Maria, saf)

Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté

Peltonen, Tuula, sd (t.o.m. 31.5)
Pirttilahti, Arto, cent (fr.o.m. 1.6)

Råd för nordiskt samarbete om funktionshinder

Wideroos, Ulla-Maj, sv (suppleant Haapanen, Satu, gröna)

Fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger 2014

Rekommandationer vedtaget på temasessionen 8. april 2014

Rek. 1/2014 **Kriterier for hållbar nordisk gruvnäring (A 1583/näring)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att upprätta kriterier för en hållbar nordisk gruv- och mineralnäring i t ex form av en deklARATION eller ett manifest, där man fastslår förutsättningarna för en ansvarsfull gruv- och mineralnäring, både ur en miljömässig och en samhällelig synvinkel, baserat på de nationella och internationella regler och erfarenheter som redan finns.

att ha som målsättning att en nordisk deklARATION/manifest med kriterier för en hållbar gruv- och mineralnäring ska kunna ligga till grund för kommande regleringar inom EU/ internationellt.

att i kriterierna ta hänsyn till natur- och vattenskydd, urbefolkningarnas rättigheter, den lokala befolkningen och näringarna, gruvarbetarnas säkerhet och rättigheter, rätt hantering av sidomaterial, ersättningsansvar vid skador, infrastruktur, att utbildnings- och kompetensbehov tillgodoses m.m.

att alla relevanta aktörer blir involverade i arbetet och i aktiv dialog med varandra delar erfarenheter, kunskap och skapar transparens, för att minimera risken för upprepning av t.ex. negativa miljöpåverkningar

Rek. 2/2014 **Anvendelse af den beste teknologi (BAT) i vannrensningsanlegg (WWTP) i Østersjøen (A 1609/miljø)**

Nordisk råd rekommenderer regjeringene i Danmark, Sverige og Finland

å stille krav som tilsvarer bruk av beste tilgjengelige teknologi (BAT) ved rensning av nitrogen og fosfor ved vannrensningsanlegg med avløp til Østersjøen og arbeide for at de øvrige land rundt Østersjøen stiller samme krav

Rek. 3/2014 **Smart nordiskt elnätverk (A 1570/näring)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att främja utvecklingen av smarta elnät för den nordiska elmarknaden, genom ett långsiktigt gemensamt samarbete med tydliga mål

att utveckla kunskap om incitament för att marknaden aktivt ska kunna driva fram smarta lösningar och underbygga social acceptans

att inom ramen för EU-samarbetet arbeta för etableringen av gemensamma grundregler, standarder och tekniska krav för att säkerställa en inre marknad för konsumenter och producenter i Norden, och att göra det inom Norden, om det inte inom rimlig tid går att bli eniga inom EU

Rek. 4/2014 **Norden som brobygger mellom i- og u-land i de globale klimaforhandlinger (A 1612/miljø)**

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer til,

å sammen med Nordisk ministerråd å utvikle og gjennomføre tiltak som har som mål å fremme politisk dialog mellom et representativt utvalg av ministre i i-land og u-land for å forbedre forutsetningen for en klimaavtale i 2015

å arbeide aktivt for å fremme oppbygningen av *Green Climate Fund* samt å undersøke hvordan *Nordic Development Fund (NDF)* gjennom sitt virke kan understøtte *Green Climate Funds* virksomhet

Rek. 5/2014 **Fiskodling i recirkulationsanleggninger (A 1594/näring)**

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer til,

att anta ståndpunkten att Östersjön, med tanke på sin miljömässiga sårbarhet, utgör ett lämpligt pilotområde för recirkulationsanläggningar (RAS) inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik

att arbeta för att utveckling av fiskodling i recirkulationsanläggningar stöds och prioriteras i EU:s gemensamma fiskeripolitik, särskilt för känsliga, övergödningshotade ekosystem som Östersjön

att arbeta för att de miljömässiga konsekvenserna av vattenbruk i Östersjön tydligt beaktas i EU:s kommande strategiska riktlinjer om gemensamma principer och mål för utvecklandet av vattenbruk

att arbeta för att man inom EU inför ett gemensamt tak för utsläpp av näringsämnen från fiskodling i öppna kassar i Östersjön

att de nordiska länderna/Östersjöländerna uppmuntrar användningen av lokala råvaror till fiskfoder

Rek. 6/2014 **Oversyn af den nordiske skatteaftale (A 1606/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte en revision af "Overenskomst og protokol mellem de nordiske lande til undgåelse af dobbeltbeskatning for så vidt angår indkomst- og formueskatter" med henblik på at sikre tydelighed i regelsættet

at igangsætte en undersøgelse af, hvorledes det sikres at skattemyndigheder og andre relevante myndigheder forvalter skatteaftalen ensartet og oplyser borgerne korrekt og entydigt om reglerne

Rek. 7/2014 **Gennemgang af norske pensionisters skattesager (A 1606/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Norges og Sveriges regeringer,

at de to landes skattemyndigheder gennemgår de norske pensionisters sager med henblik på at afdække eventuel fejlinformation og eventuelt korrigere skatteopgørelserne

Rek. 8/2014 **Förstärkning av barnrättsperspektivet i det nordiska samarbetet (A 1590/medborgar)**

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

at børnerettighedsperspektivet integreres systematisk i ministerrådets virksomhed, på justits- og menneskerettighedsområderne

at igangsætte et permanent nordisk samarbejde om netkriminalitet på områder som f.eks. overgrebsbilleder og *grooming* på internettet overfor børn

Rek. 9/2014 **Et kvalitetsmærke om ligebehandling og ligestilling i børnehaver og skoler (A 1608/medborger)**

ordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af kønsperspektivet i børnehaver og skoler, der identificerer tilgange i Norden, som kan bruges til at styrke ligebehandlingen i børnehaver og skoler

at indføre et nordisk kvalitetsmærke (certifikat), eller en anden nordisk ordning, der tildeles børnehaver og skoler, som målrettet arbejder med ligebehandling og ligestilling

at det nordiske samarbejdsprogram for ligestilling i perioden 2015-2018 indeholder dette initiativ og at ordningen indarbejdes i uddannelserne til pædagog og lærer

at anvende nordiske platforme, herunder hjemmesider, til at vise eksempler på god praksis for, hvordan børnehaver og skoler arbejder med temaet ligebehandling og ligestilling

Rek. 10/2014 **Friluftsliv for børn og unge i Norden (A 1617/kultur)**

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre friluftslivrelaterede aktiviteter, herunder en nordisk konference om temaet i forbindelse med det nordiske friluftsliv år som afholdes i 2015. Aktiviteterne kan med fordel planlægges i et samarbejde med det nordiske friluftsliv netværk og fokus bør primært ligge på børn og unge, sundhed, bevægelse herunder også gadeidræt

at udarbejde og implementere en nordisk strategi for et urbant friluftsliv, der særligt faciliterer børn og unges brug af parker og andre udearealer i byområder, og som kan sikre positive oplevelser, herunder fysiske og sociale aktiviteter til fremme for den mentale og fysiske sundhed. Videre indarbejdes en delstrategi, der også tilgodeser børn og unge uden for de store byer, f.eks. i udkantsområder

at Nordisk Råds Miljøpris i 2015 uddeles til et nordisk forankret projekt, kampagne eller lignende, der fremmer børn og unges muligheder for at få et aktivt friluftsliv i byrummet, og som understøtter de fysiske, motoriske og sociale udfoldelsesmuligheder i bynære parklignende og rekreative grønne områder, og gerne et projekt der også kunne indbefatte eksempler og *best practices* inden for udeundervisning, bevægelse og bæredygtighed i læring generelt set i uderummet

at igangsætte en komparativ analyse af de nordiske landes regler og lovgivning for byplanlægning i relation til tilgang til grønne og rekreative områder med henblik på at skabe fremsynede rammer, der fordrer et aktivt friluftsliv i byerne

at der i det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd gældende for 2015 indarbejdes strategi, aktiviteter og konference om nordisk friluftsliv som beskrevet i at-satserne oven for, således at både børn og unge-aspektet varetages samtidig med at leg, læring og bevægelse i uderummet også bliver en væsentlig del af formandskabsprogrammet, ikke mindst set i lyset af fejringen af "det nordiske friluftsliv 2015"

at der fremsættes en mundtlig redegørelse ved Nordisk Ministerråd på sessionen i 2016 om de resultater og aktiviteter, der er gennemført og opnået omkring friluftslivet i Norden i regi af ministerrådet

Beslutning truffet efter fremstilling i Præsidiets:

Fremst. 11/2014 Mode og branding av Norden (A 1610/næring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att som en del av uppföljningen på den nordiska gröna tillväxt-strategin och den nordiska färdplanen, i samarbete med mode- och klädbranschens aktörer, utarbeta en form av "manifest" som slår fast ett visst förhållningssätt till miljö, hållbarhet, material, återvinning, design och etik/socialt ansvar, som mode- och klädbranschens aktörer kan uppmanas att ställa sig bakom

att som uppföljning på den gröna tillväxt-strategin /färdplanen utarbeta incitament som gör det attraktivt för mode- och klädbranschens aktörer att ställa sig bakom manifestet/färdplanens målsättningar

att explicit inbegripa hållbart nordiskt mode som en del av brandingstrategin för Norden

Fremst. 12/2014 Norden som turistdestination (A 1611/næring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta en nordisk brandingstrategi för inomnordisk och internationell turism i Norden

att inledningsvis satsa resurser på att marknadsföra och marknadsanpassa Norden i förhållande till ett fåtal konkreta marknader

att bidra till att skapa ett nordiskt turismnätverk genom att sammanföra relevanta turismaktörer och uppmana dem att samarbeta om att marknadsföra Norden och gemensamma nordiska upplevelser

Fremst. 13/2014 Turismsamarbetet inom Norden (A 1611/næring)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att justera de nationella regleringarna av de nationella turistrådens/visit-organisationernas uppdrag, så att uppdraget i högre grad också inkluderar turismsamarbete inom Norden och samlad branding av Norden utåt och inåt

att utveckla jämförbar statistik som visar hur turister rör sig och spenderar sina pengar i hela Norden

Fremst. 14/2014 Nordisk konvention af 14. juni 1994 om Social bistand og sociale tjenester (A 1614/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre en analyse af, hvordan nyere regelværk fra EU påvirker fortolkningen og praktiseringen af Nordisk Konvention af 14. juni 1994 om Social Bistand og Sociale Tjenester

at gennemgå og forbedre Nordisk Konvention af 14. juni 1994 om Social Bistand og Sociale Tjenester, således, at konventionen er i overensstemmelse med EU-regler og at den ikke muliggør hjemsendelse af nordiske medborgere med behov for social bistand.

at indarbejde børns rettigheder i Nordisk Konvention af 14. juni 1994 om Social Bistand og Sociale Tjenester og sikre, at konventionen er i overensstemmelse med FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder.

at afgive en mundtlig redegørelse for arbejdets fremdrift og resultater på Nordisk Råds session i 2014

Fremst. 15/2014 *Forbedrede forhold for tekstilproduksjon i lavtlønslande (A 1613/medborger)*

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at afgive en samlet skriftlig redegørelse over, hvad de nordiske lande gør for at nordiske tekstilproducenter i lavtlønslande forbedrer forholdene, hvad angår menneske- og arbejds-tagerrettigheder

at også fremover at støtte etablering af et *Nordic Ethical Trading Framework* som foreslået af Dansk Initiativ for Etisk Handel sammen med Initiativ for Etisk Handel Norge

Fremst. 16/2014 *Tilslutning til konvention og aftaler vedr. tekstilproduksjon i lavtlønslande (A 1613/medborger)*

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at arbeide for, at nordiske brands og virksomheder som har produksjon i Bangladesh tilslutter sig sikkerhedsaftalen "*Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh*"

at påminde nordiske tekstilproducenter om ILO's konventioner nr. 138 og 182 vedrørende børnearbejde; nr. 29 og 105 forbud mod tvangs- og strafarbejde; nr. 100 og 111 diskriminering og nr. 87 og 98 forenings- og organisationsfrihed, og sikre at de aktivt bliver inddraget i virksomhedernes policy, værdisæt og virksomhedsplaner

Rekommandationer vedtaget på sessionen oktober 2014:

Rek. 17/2014 *Nordisk Ministerråds samlede budjet 2015 (B 297/præsidiets)*

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk råd etter budsjettreformen vil bli inndratt i budsjettprosessen på et tidligere tidspunkt enn før.

at redusering av matavfall fortsatt er en prioritet for NMR. Samlet øremerkes det 2,4 MDKK til formålet, herunder 400.000 DKK under post 1-8007 (Biøkonomi) for å skape viten om og finne innovative løsninger for å redusere matavfall.

at det arktiske samarbeidet fortsatt er et prioritert område og at det i 2015 vil bli en økning i budsjettet til dette formålet når man også ser hen til at det danske formannskapsprogrammet vil ha fokus på "Det blå Arktis".

at arbeidet med Ny nordisk mat går videre i en ny fase gjennom at det settes av 894.000 DKK for å styrke nettverksbygging på strategisk nivå blant sentrale institusjoner. I tillegg kommer det danske ordførerskapet til å fokusere blant annet på Ny nordisk mat innen rammen for programmet «Verdier» (post 1-8010).

at det under post 5-6610 adresseres at fiskerisamarbeidet fortsatt vil fokusere på kystsammfunnsutvikling, arktiske områder og de utfordringer som forandring i utbredelsen av viktige kommersielle arter, herunder pelagiske arter i Nord-Atlanteren, innebærer. Videre kommer det danske formannskapet blant annet til å fokusere på å øke bæredyktigheten i ressursutnyttelsen i Nordøst-Atlanteren innenfor rammen av programmet «Vekst».

at satsningen på bioøkonomi er en viktig del av arbeidet med grønn økonomisk vekst og holdbarhet. Innenfor bioøkonomi streves dette etter å optimere minimeringen av avfall i verdikjeden og trykkes på miljøet samt maksimere verdien i verdikjeden. Målet er også å gjøre de nye generasjonene oppmerksomme på viktigheten av grønn vekst og holdbarhet samt å adressere matsikkerhet og klimaendringer.

at målene for arbeidet med biologisk mangfold under budsjettposten 8-3311 (miljøsektorens arbeidsgrupper), ytterligere tydeliggjøres med:

- at de nordiske landbaserte økosystemer har en god miljøstatus;
- at en bra balanse mellom beskyttelse og holdbar anvendelse av økosystemene, landskaps-, kultur- og bymiljøer er en ressurs som den nordiske befolkningens velferd, trivsel og friluftsliv er sikret at arbeidet bidrar til
- at både FNs klimakonvensjon og Konvensjonen om biologisk mangfold, oppfyller målene.

at Nordisk råd blir holdt orientert om de bilaterale prosessene mellom landene for å forsøke å løse problemet med pant og at NMR for øvrig avventer resultatet fra prosessen

at NMR, utover å øremerke 400.000 DKK til HELCOM for å implementere Baltic Sea Action Plan (BSAP), gjennomfører gjennom HAV-gruppen og NEFCO prosjekter med formål å forbedre Østersjøens miljøtilstand. Innsatsene spenner over et bredt felt, for eksempel analyser, implementering av innovative løsninger, seminarer og utviklingsprosjekter.

at det settes av 400.000 DKK til gjennomføring av Nordisk råds prisuddeling.

at det settes av 1 MDKK til Nordisk journalistsenter i 2015. Midlene tas fra strategiske satsninger (post 4-2208)

at inntil annet er besluttet, skal Nordisk sommeruniversitet (NSU) kunne fortsette sitt aktivitetsnivå, og at NordForsk i 2015 maksimalt kan redusere midlene til NSU med den 2,4 % besparelse som NordForsk selv er pålagt.

at det settes i gang en utredning om hvorvidt det finnes synergier og økonomiske fordeler gjennom et felles nordisk bibliotekprosjekt.

at barn og unge er et særskilt prioritert område når Nordisk ministerråd støtter film- og tv-produksjoner gjennom sitt samarbeidsorgan Nordisk film- og tv-fond.

at det settes av midler i budsjettet for 2015 til å konkretisere det nordiske samarbeidet om anbefalingene i Bo Könbergs rapport om det fremtidige nordiske helsesamarbeidet, herunder bekjempelse av den voksende antibiotika resistens. Videre avholdes et årlig møte vedrørende One Health (antibiotika resistens innenfor veterinær- og humanmedisin).

at det undersøkes hva som kan gjøres for å forhindre at nordiske barn og enslige forsørgere havner i fattigdom.

at det i forlengelsen av seneste års gode erfaringer, med uforminsket styrke forberedes et nytt tverrsektorielt program og en fornyet innsats i kampen mot menneskehandel.

at når konklusjonene fra Forbrukerkonferansen foreligger, vil NMR vurdere dem og undersøke mulighetene for videre arbeide innenfor tematikken; en giftfri hverdag¹.

Rek. 18/2014 *Nyt arktisk samarbeidsprogram (B 298/præsidi)*

Præsidiet foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betenkning (B 298/præsidi), gjennomføre retningslinjene for Nordisk Ministerråds arktiske samarbeidsprogram

Rek. 19/2014 *8-års regelens anvendelse (A 1616/kk)*

Kontrollkomiteen foreslår, at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å tillate de nordiske institusjoner å unnta et begrenset antall støttefunksjoner for eksempel vaktmestertjenester, fra 8-års regelen

å gi dispensasjon fra 8-årsregelen for barselpermisjon

¹ Rapport "Hvordan sikre forbrukerne en giftfri hverdag", Forbrukerrådet, september 2014, er oversendt til Nordisk ministerråd.

å evaluere erfaringene med reglen om mulighetene til å forlenge ansettelsene i NordGen og Nordregio utover otte år, i stillinger som krever meget spesialisert kunnskap, samt undersøke om det er flere nordiske institusjoner som har samme behov som Nordgen og Nordregio

Rek. 20/2014 *Forvaltning av felles fiskebestander (A 1625/miljø)*

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd, å utvikle og gjennomføre initiativ som forbedrer forutsetningen for langsiktig holdbar forvaltning av felles fiskebestander i Nord-Atlanteren

Rek. 21/2014 *Energilagring som instrument i klimapolitikken (A 1620/miljø)*

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd, å identifisere forskningsområder innenfor energilagring² hvor de nordiske land sammen har forutsetninger til å oppnå nyttige resultater

å utvikle, finansiere og gjennomføre et program for å styrke forskning og innovasjon om lagring av fornybar energi, inklusive demonstrasjonsprosjekt

å utrede hvilke endringer i regulering av el-markedet som er nødvendig for å kunne inkludere økt bruk av lagret energi

Rek. 22/2014 *Langsiktig innsats for å hindre mårbundens spredning (A 1595/miljø)*

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å opprettholde, samordne og videreutvikle en langsiktig innsats for å hindre spredningen av invasive rovpattedyr i Norden, inklusive den pågående innsats for å stoppe spredningen av mårhunden

Rek. 23/2014 *Tilslutning til hensiktserklæring om samarbeid for å hindre mårbundens spredning (A 1595/miljø)*

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer Danmarks regjering, å tilslutte seg Finlands, Norges og Sveriges hensiktserklæring om å utvikle landenes samarbeid for å hindre at mårhunden sprer seg innenfor og mellom landene

Rek. 24/2014 *Videreutvikling og styrking av nordisk samarbeid om invasive rovpattedyr i Norden (A 1595/miljø)*

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd, å videreutvikle og styrke nordisk samarbeid om å samle og formidle kunnskap om invasive rovpattedyr i Norden, inklusive mårhunden, for å underbygge og utvikle effektiv regulering og kostnadseffektive tiltak for å bevare biologisk mangfold i Norden

² Energilagringsteknologier kan defineres som teknologier, der brukes til at lagre energi i form af termisk, elektrisk, kemisk, kinetisk eller potentiel energi og frigive denne energi når der er behov for det.

Rek. 25/2014 **Hållbarhetscertifiering av turistdestinationer (A 1621/miljö)**

Miljø- og naturressursutvalget foreslår at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd, å kartlegge mulighetene, avklare innretning og mål og skape klarhet om hvordan en felles nordisk ordning for å fremme bæredyktige nordiske turistdestinasjoner skal kunne forvaltes, og samarbeide her om med de aktører i Norden som er i gang med å utvikle tilsvarende nasjonale ordninger og *Nordiske miljømerking – Svanen*

å opprette et forum for representanter for nordiske myndigheter for turisme, kulturmyndigheter, miljø- og naturvernmyndigheter samt miljø- og reiselivsorganisasjoner, med det formål å utvikle forslag om en felles nordisk referanse for begreper som «bæredyktig turisme» og «bæredyktig turistdestinasjon» og være rådgivende for utviklingen av et forslag om felles nordisk ordning for å fremme bæredyktige nordiske turistdestinasjoner

Rek. 26/2014 **Livslang læring (A 1627/kultur)**

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gjennomføre et nordisk komparativt utviklingsstudie af mulighederne for at etablere en nordisk strategi inden for et universelt efter- og videreuddannelsesprogram og gerne med inspiration fra internationale initiativer som det skotske program *Individual Learning Accounts (ILA)* og under hensyntagen til de i forslaget anførte synspunkter

Rek. 27/2014 **Nordisk sport- og idrættssamarbejde (A 1628/kultur)**

Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde et idekatalog med anbefalinger, der adresserer de i betænkningen anførte synspunkter og betragtninger med henblik på at kortlægge nye samarbejdsmuligheder inden for sport og idræt på tværs af de nordiske lande, således at Norden kunne få øget indflydelse og gennemslagskraft i sportsrelaterede sammenhænge, ikke mindst i internationalt regi

at arrangere og gennemføre en konference, hvor ministre, parlamentarikere og idrætsaktører drøfter de nye anbefalinger med henblik på at gennemføre konkrete handlinger og initiativer

Rek. 28/2014 **Språkförståelsens betydelse för mobiliteten på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden (A 1632/näring)**

Näringsutskottet föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ge de nationella arbetsmarknadsmyndigheterna i uppdrag att undersöka i vilken grad bristande språkkunskaper i danska, norska eller svenska, påverkar arbetssökandes benägenhet att söka ett ledigt arbete i ett annat nordiskt land

att klarlägga nationella offentliga arbetsgivares språkkrav på personer som söker arbete hos sådana arbetsgivare och som använder ett annat nordiskt språk än myndighetslandets språk

att kvantifiera den samhällsekonomiska kostnaden för arbets-sökandes obenägenhet att söka arbete i ett annat nordiskt land p.g.a. bristande upplevd eller reell språkförståelse, samt för arbetssökande som blir nekade arbete i det offentliga till följd av dennes oförmåga att uttrycka sig i tal och skrift på det aktuella landets språk

att om behov förefinnes föreligga, ingå en nordisk överenskommelse som innebär att offentliga arbetsgivare i de delar av Norden där skandinaviska är samhällsbärande, ska acceptera danska, norska och svenska såsom varande likvärdiga inhemska språk, i samband med rekrytering av personal, och att detta bör framgå vid utannonseringen av tjänster

Rek. 29/2014 **Nytt samarbetsprogram för jämställdhetsarbetet 2015-2018**
(B 299/medborger)

Medborgar- och konsumentutskottet föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att genomföra "Ministerrådsförslag: Samarbetsprogram för det nordiska jämställdhetsarbetet 2015–2018: Tillsammans för jämställdhet – ett starkare Norden" under hänsyn till de synpunkter som framförs i betänkandet

Beslut om ikke at foretage sig yderligere

1 Medlemsforslag om et øget fokus på arbejdstageres rettigheder, A 1607/næring

Liste over sager i numerisk rækkefølge

A 1570/næring	Medlemsforslag om ett smart nordiskt elnätverk	Rek. 3/2014
A 1583/næring	Medlemsforslag om kriterier för en hållbar nordisk gruvnäring	Rek. 1/2014
A 1590/medborger	Medlemsforslag om att förstärka barnrättsperspektivet i det nordiska samarbetet	Rek. 8/2014
A 1594/næring	Medlemsforslag om fiskodling i recirkulationsanläggningar	Rek. 5/2014
A 1595/miljø	Medlemsforslag om fortsatt nordiskt samarbete för att stoppa mårddhundens spridning	Rek. 22/2014 Rek. 23/2014 Rek. 24/2014
A 1606/medborger	Medlemsforslag om oversyn af nordisk skatteaftale	Rek. 6/2014 Rek. 7/2014
A 1607/næring	Medlemsforslag om et øget fokus på arbejdstageres rettigheder	ikke foretage sig yderligere
A 1608/medborger	Udvalgsforslag om et kvalitetsmærke om ligebehandling og ligestilling i børnehaver og skoler	Rek. 9/2014
A 1609/miljø	Utvalgsforslag om anvendelse av den beste teknologi (BAT) i vannrensingsanlegg	Rek. 2/2014
A 1610/næring	Uskottsforslag om mode och branding av Norden	Fremst. 11/2014
A 1611/næring	Utskottsforslag om Norden som turisdestination	Fremst. 12/2014 Fremst. 13/2014
A 1612/miljø	Medlemsforslag om Norden som brobygger mellom i- og u-land i de globale klimaforhandlinger	Rek. 4/2014
A 1613/medborger	Udvalgsforslag om nordiske tekstilproducenter i lavtlønslønde	Fremst. 15/2014 Fremst. 16/2014

A 1614/medborger	Udvalgsforslag vedr. nordisk konvention af 14. juni 1994 om social bistand og sociale tjenester i et mere integreret Europa	Fremst. 14/2014
A 1617/kultur	Udvalgsforslag om friluftsliv for børn og unge i Norden	Rek. 10/2014
A 1618/kk	Komitéforslag om 8-års regelens anvendelse	Rek. 19/2014
A 1620/miljø	Udvalgsforslag om energilagring som instrument i klimapolitikken	Rek. 21/2014
A 1621/miljö	Medlemsforslag om hållbarhetscertifiering av turistdestinationer	Rek. 25/2014
A 1625/miljø	Udvalgsforslag om forvaltning av felles fiskebestander	Rek. 20/2014
A 1627/kultur	Udvalgsforslag om livslang læring	Rek. 26/2014
A 1628/kultur	Udvalgsforslag om nordisk sport- og idrætssamarbejde	Rek. 27/2014
A 1632/näring	Utskottsförslag om språkförståelsens betydelse för mobiliteten på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden	Rek. 28/2014
B 297/præsidi	Nordiska ministerrådets samlade budget for 2015	Rek. 17/2014
B 298/præsidi	Ministerrådsforslag om nytt arktiskt samarbeidsprogram	Rek. 18/2014
B 299/medborger	Ministerrådsforslag om Nytt samarbeidsprogram för jämställdhets-samarbetet 2015-2018	Rek. 29/2014

Rådets priser

Nordiska rådet delar årligen ut fem priser: litteraturpriset, filmpriset, musikpriset, natur- och miljöpriset och sedan 2013 också ett barn- och ungdomslitteraturpris. Priserna uppgår till 350 000 danska kronor, det vill säga ca 47 000 euro. De delas ut i samband med rådets årliga session: mottagarna offentliggjordes och prisernas delades denna gång ut vid den stora prisgalan i Stockholms stadshus onsdagen den 29 oktober 2014. En inspelning av galan visades på rundradiokanalerna i alla nordiska länder.

Rådets äldsta pris, litteraturpriset, tilldelades denna gång den finländska författaren *Kjell Westö* för romanen "Hägring 38". I bedömningskommitténs motiv sägs det att den "på stämningssäktad prosa levandegör ett kritiskt ögonblick i Finlands historia med bäring på vår samtid". Den andra finländska kandidaten var *Henriikka Tavi* med diktsamlingen "Toivo".

Filmpriset tilldelades den isländske regissören och manusförfattaren *Benedikt Erlingsson* och producenten *Friðrik Þór Friðriksson* för filmen "Of Horses and Men" ("Hross i oss"). Finlands kandidat var *Pirjo Honkasalo* Betonyö.

Musikpriset tilldelades den danske tonsättaren *Simon Steen-Andersen* för verket "Black Box Music". Årets pris gavs till en komposition. Finlands kandidater var *Lotta Wennäkoski* "Jong" och *Mikko Heiniö* och *Juha Siltanens* "Eerik XIV".

Barn- och ungdomslitteraturpriset gick till den norske författaren *Håkon Øvreås* och illustratören *Øyvind Torseter* för boken "Brune". Finlands kandidater var *Annika Sandelins* och *Karoliina Pertamos* bilderbok *Råttan Bettan* och masken *Baudelaire*. Babypoesi och vilda ramsor i finsk översättning av *Henriikka Tavi* och *Ville Tietäväinens* och *Aino Tietäväinens* seriebok "Vain pahaä unta".

Natur- och miljöpriset gick till Reykjaviks kommun för kommunens "breda och långsiktiga miljöengagemang, samt sitt målmedvetna arbete med miljövänlig användning av dricksvatten och produktion av fjärrvärme och elektricitet från jordvärme".

Journaliststipendierna

Nordiska rådet beviljar årligen journaliststipendier för att uppmuntra journalister att sätta sig in i förhållandena i Norden och det nordiska samarbetet. Finlands andel av 2014 års journaliststipendium, 90 000 danska kronor (ca 12 000 euro), har delats mellan tio sökande. De beviljade stipendierna uppgår till 6 000–12 000 danska kronor.

Journaliststipendier gick till

- chefredaktör *Torsten Fagerholm*, Helsingfors, den Nordiska energimarknaden
- redaktör *Jakke Holvas*, Vanda, Arbetsmarknadsorganisationernas roll i svensk ekonomisk politik
- ansvarig producent *Timo Keränen*, Jyväskylä, internetdiskussionernas och uppdateringarnas inflytande på nyhetsutbudet
- nyhetsredaktör *Virpi Kotilainen* och fotograf *Jarkko Riikonen*, Jyväskylä, möjligheterna för turism längs Blå vägen från Norges kust till Finlands östra gräns
- redaktör *Kerstin Kronvall*, Borgå, försvarslösningarna i Sverige och Norge samt samarbetsmöjligheterna
- redaktör *Mari Manninen*, Peking, spår efter finskt inflytande i slott och gårdar i Mälardalen
- redaktör *Maria Markus* och journalistfotograf *Jyrki Vesa*, Tikkakoski, mångkulturen i Malmö och hur den yttrar sig i invånarnas vardag
- fotograf, miljöredaktör *Tero Pajukallio*, Helsingfors, gruvindustrins inverkan på miljön i de nordiska länderna
- frilandsjournalist *Eeva Pakkanen*, Kerkonjoensuu, jakt och renskötsel vid den svensk-finska gränsen
- utrikesredaktör *Erja Tuomaala*, Helsingfors, Nordisk energipolitik och energiproduktion.